

Blažek, Václav

Osmdesát pět let Kamila Sedláčka

Linguistica Brunensia. 2011, vol. 59, iss. 1-2, pp. 263-269

ISBN 978-80-210-5507-0

ISSN 1803-7410 (print); ISSN 2336-4440 (online)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/115188>

Access Date: 17. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Balhara. *SPFFBU A* 54, 2006, s. 219–220). Zaměříme se proto na některé oblasti, jimž bylo v těchto medailoncích věnováno méně pozornosti. K nim jistě patří mnohaleté vedení jazykové poradny v brněnském dialektologickém oddělení Ústavu pro jazyk český. Tato práce obnáší v případě jubilanta také popularizační publikační činnost (je spoluautorem publikace *O češtině každodenní* z roku 1984), velké množství osobních jazykových konzultací, recenzní činnost (v posledním desetiletí především posuzování oblastních nářečních slovníků), velký počet jazykových korektur jednotlivých statí nebo knih z různých oborů. Zde nelze nepřipomenout jeho rovněž mnohaletou práci v redakční radě časopisu *Naše řeč* a revue Masarykovy univerzity *Universitas*, kde je uznávaným a všestranným recenzentem.

Vedle několik desetiletí trvajícího úspěšného působení dr. Balhara jako externího učitele na pedagogické a filozofické fakultě brněnské univerzity je třeba se zmínit též o jeho činnosti vedoucího a konzultanta disertačních, doktorských a diplomových prací. Tuto práci vykonává dr. Balhar dosud. Pod jeho odborným a pedagogickým vedením vznikly desítky velmi kvalitních prací z oboru dialektologie, z nichž mnohé – zejména práce z nářeční lexikografie – jsou dále využívány při budování databáze pro nářeční slovník v brněnském dialektologickém oddělení.

Jméno Jana Balhara je však spjata především s unikátním dialektologickým dílem – *Českým jazykovým atlasem* (dále *ČJA*). Práce na tomto šestisvazkovém kompendiu ho provázela celým jeho životem. Dr. Balhar patří k několika málo našim dialektologům, kteří se podíleli na všech fázích přípravy tohoto díla: na koncepci *ČJA*, na *Dotazníku pro výzkum českých nářečí* (1964–1965), účastnil se také jako jeden z nejspolehlivějších exploračních výzkumů v 60. a 70. letech 20. století (jeho podíl je jeden z největších, zkoumal v téměř osmdesáti bodech výzkumné sítě na moravském a slezském území a též v obcích s českou emigrací v bývalé Jugoslávii). Stál (zpočátku společně s pražským dialektologem Pavlem Jančákem) v čele autorského kolektivu, který vydal postupně *ČJA 1–5*: 1, 1992 (dotisk 2004), 2, 1997, 3, 1999, 4, 2002, 5, 2005; svazek šestý s názvem *ČJA – Dodatky* je v tisku. Je autorem zhruba čtvrtiny všech map a komentářů. Při této práci J. Balhar prokázal analytické a koncepční myšlení a velké lingvistické znalosti, o které je vždy ochoten se podílet s ostatními spolupracovníky. *ČJA* – nejrozsáhlejší a nejvýznamnější dílo české dialektologie – získalo roku 2008 v soutěži Slovník roku pořádanou Jednotou tlumočnicků a překladatelů cenu poroty za výkladový slovník. Je dílem základního významu nejen pro obor sám, ale i dílem široké působnosti za jeho hranicemi. Udělená cena je mj. i oceněním významného podílu jubilanta na vzniku tohoto kompendia.

Dr. Balharovi přejeme do dalších let především pevné zdraví a mnoho úspěchů při práci na dalším významném dialektologickém projektu, na *Slovníku nářečí českého jazyka*, s jehož přípravou se v dialektologickém oddělení Ústavu pro jazyk český AV ČR v Brně v tomto pro jubilanta tak významném roce započalo. „V něm vidím další stěžejní úkol naší dialektologie,“ napsal jubilant o tomto nářečním slovníku na s. 32 v knize *Rozhovory s českými lingvisty II* (2009).

Tato zpráva vznikla za podpory grantu GA ČR P406/11/1786 *Slovník nářečí českého jazyka*.

Zuzana Hlubinková

Osmdesát pět let Kamila Sedláčka

Není v Česku mnoho specialistů, zabývajících se tibetštinou, a ještě méně je orientalistů, kteří synchronní pohled na jeden jazyk dokáží úspěšně kombinovat s diachronní perspektivou, v níž vidí celou jazykovou rodinu, konkrétně sino-tibetskou. Oba tyto přístupy vynesly Kamilu Sedláčkovi uznání, a to jak v západní, tak východní Evropě. V domácím orientalistickém kontextu zůstává arci téměř neznám (čestnou výjimkou jsou dva Sedláčkovy medailonky od Josefa Kolmaše z *Nového*

orientu 46, 1991, 181–82 a kolektivní monografie „Kdo byl kdo: čeští a slovenští orientalisté, afrikanisté a iberoamerikanisté“, Praha: Libri 1999, 431–32). Začneme tedy chronologicky. Kamil Sedláček se narodil 7.7. 1926 v Třebíči, zde vystudoval Obchodní akademii dr. Albína Bráfa. V roce 1946 se zapisuje ke studiu Vysoké školy obchodní v Praze, kde vystuduje finančnictví, angličtinu a ruštinu. V letech 1952–53 absolvuje povinnou vojenskou službu, v jejímž rámci pracuje jako soustružník u firmy Sigma Lutín. Během 50. let se věnuje intenzivnímu studiu moderní čínštiny, střídavě na Jazykové škole a Karlově univerzitě. Ke studiu tibetštiny přivedl Sedláčka Jurij Nikolaevič Roerix (1902–60), patrně nejvýznamnější ruský odborník na Tibet, autor rozsáhlého Tibetsko-rusko-anglického slovníku se sanskrtskými paralelami (vydán posmrtně v Moskvě 1983–87). První Sedláčkova vědecká práce byla třísvazková „Učebnice dnešní tibetštiny“ o 600 stranách, dokončená roku 1956. Žel, dodnes zůstává rukopisem, který navíc přechovává londýnská School of Oriental and African Studies. Prvního akademického stupně na domácí půdě se dočkal v době Pražského jara. V roce 1968 získal v Orientálním ústavu ČSAV titul CSc. v moderní tibetské filologii. Na říjen 1974 připravilo pražské Presidium ČSAV obhajobu jeho dvou vědeckých publikací v Institutu vostokovedeniija v Moskvě, aby mohl získat titul DrSc. v sino-tibetské historicko-srovnávací jazykovědě. V ČSSR taková možnost nebyla (nicméně, oficiální zpráva o výsledku přišla až roku 2004!, a to s vysvětlením, že obě knihy byly ztraceny, zatímco se K. Sedláček podroboval zkoušce v sekci jazyků tohoto ústavu...). Mezi roky 1978 až 1991 Kamil Sedláček pracoval jako překladatel technických dokumentů z a do češtiny, ruštiny, angličtiny, němčiny a mongolštiny pro důlní společnost Intergeo v Praze. V roce 1981 navštívil Mongolskou akademii věd a klášter Gandantegčinen v Ulaanbataru, aby mnichům osobně doručil svou příručku moderní psané tibetštiny (dialekt Lhasy), čítající 1114 stran! (1972abc). V letech 1991–2007 působil jako soudní tlumočnick z angličtiny, němčiny, ruštiny, ukrajinštiny, rumunštiny a moldavštiny při Krajském soudu v Brně. Tento doma nespravedlivě pozapomenutý, v zahraničí však nadále uznávaný reprezentant české orientalistiky se nakonec dočkal i domácího uznání: 23.2. 2010 mu byla Českou akademií věd udělena medaile Josefa Dobrovského za vynikající přínos na poli sino-tibetské jazykovědy. Pro srovnání, Kamil Sedláček je od roku 1966 členem *Société de Linguistique de Paris* při École des Hautes Études à la Sorbonne v Paříži a *American Oriental Society*, New Haven (Conn., USA) a od roku 1967 *The Royal Asiatic Society of Great Britain and Ireland* v Londýně.

Pohlédneme-li do Sedláčkovy bibliografie, nejvíce položek se týká moderní tibetštiny, ve svých recenzích si všímal i jazyků tajských a austroasijských (khmerský, vietnamský). Ve své době průkopnické a dodnes nejvíce ceněné jsou však jeho práce na poli historicko-srovnávací fonetiky sino-tibetské (1962g, 1963a, 1964c, 1964d, 1966a, 1967a, 1970a). Pozoruhodné je, že když se v roce 1978 po napsání poslední recenze Karel Sedláček odmíchl, za dlouhých 30 let se opět vrátil na scénu sino-tibetské historické lingvistiky, a to článkem, v němž se přihlásil k hypotéze o příbuznosti sino-tibetských a jenisejských jazyků (2008a).

V roce 2011 se Kamil Sedláček dožívá úctyhodných 85 let. Přejeme mu do dalších let pevně zdraví, jasnou mysl a nám, čtenářům jeho textů, ještě nové články k tématu, k němuž se po 30 letech triumfálně vrátil.

Bibliografie Kamila Sedláčka

1956

Učebnice dnešní tibetštiny, Vol. I, II, III, 600 stran, *SOAS*, University of London, 1956 (MS No. 119.873).

1957

- [a] „On Tibetan Transcription of Chinese Characters“, *Mitteilungen des Instituts für Orientforschung*, Bd. V, Heft 1, 1957, 91–112.

1959

- [a] „On Some Problems of Using the Auxiliary Verbs in Tibetan“, *Mitteilungen des Instituts für Orientforschung*, Bd. VII, Heft 1, 1959, 79–122.
- [b] „The Numerical System of Classification of Catchwords in Tibetan Lexicography“, *Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft*, Band 109, Heft 2, 1959, 74–82.
- [c] „The Tonal System of Tibetan (Lhasa Dialect)“, *T'oung Pao* (Leiden) Vol. XLVII/3–5, 1959, 181–250.

1962

- [a] „Tibetische Übersetzungsweise von Zeitwörtern des Ergebnisses und der Richtung aus dem Chinesischen“, *Journal of the American Oriental Society*, Vol. 82, Number 2, April-June, 1962, S. 170–189.
- [b] „Zur Frage der Nota Temporis *-mjong* im Tibetischen“, *Mitteilungen des Instituts für Orientforschung*, Bd. X, Heft 2–3, 1962, 351–384.
- [c] „Zum Instrumentalsuffix *hnang* im Barmanischen und *dang* im Tibetischen“, *Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft*, Band 112, Heft 1, 1962, 159–169.
- [d] „Zur Frage der Entstehung der tibetischen interverbalen Partikel *MUS*“, *Journal of the American Oriental Society*, Vol. 82, Number 1, Jan.-March, 1962, pp. 51–55.
- [e] „Die *e*-Verbalphrasen des zeitgenössischen Tibetischen“, *Central Asiatic Journal*, Band VII, Heft 2, June 1962, pp. 96–118.
- [f] „Zur Frage der Etymologie der tangutischen Partikeln **ta*, **ngu*, **ri*, **ki*, **to* und **Ršo*“, *Central Asiatic Journal*, Vol. VII, Number 3, Sept., 1962, pp. 153–169.
- [g] „Existierte ein Lautgesetz in zusammengesetzten Anlauten des Proto-Sino-Tibetischen?“, *Central Asiatic Journal*, Vol. VII, Number 4, Dec., 1962, pp. 270–311.
- [h] (+ Semičov B.V.) „K voprosu o transliteracii i fonetičeskoj transkripcii sovremennogo tibetskogo jazyka posredstvom russkogo alfavita“. *Trudy Burjatskogo kompleksnogo naučno-issledovatel'skogo instituta*, Tetrad' Nr. 6, Ulan-Ude, 1962, S. 125–136.

1963

- [a] „Nochmals zur Frage der Entstehung des archaisch-chinesischen Praefixes **s-*“, *Journal of the American Oriental Society*, Vol. 83, Nr. 4, Sept.-Dec., 1963, pp. 502–514.

1964

- [a] „Von den verbalen Partikeln **le*, **zi*, **thal* und **si* des Osttibetischen (Derge Dialekt)“, *Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft*, Band 113, Heft 3, Wiesbaden 1964, pp. 579–596.
- [a] „New Light on the Name of the Tangut People of the Hsi-Hsia Dynasty“, *Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft*, Band 114, Heft 1, 1964, 180–185.
- [b] (+ Semičov B.V.) „Eščo o transkripcii i transliteracii tibetskogo jazyka“, *Materialy po istorii i filologii Centralnoj Azii*. *Trudy Burjatskogo kompleksnogo naučno-issledovatel'skogo instituta*, Sibirskij otdel' AN SSSR, Tetrad' Nr. 16, Ulan-Ude, 1965, S. 132–144.
- [b] „Signs of Partial Phonetic Reversion in Tibetan“, *Central Asiatic Journal*, Vol. IX, No. 1, March, 1964, The Hague-Wiesbaden, pp. 60–75.
- [c] „Über das **-r-* in den zusammengesetzten Anlauten der sino-khmerischen Lexeme“, *Central Asiatic Journal*, Vol. IX, No. 3, Sept. 1964, pp. 160–170.
- [d] „On Some Tibetan **s-*, **d-* Initial Clusters and Their Metathetical Forms in Sino-Tibetan Lexemes“, *Orbis* (Louvain), Tome XIII, No. 2, 1964, pp. 556–567.

1966

- [a] „Von der Frikativa *-δ- in Sibilantenreihen des Altchinesischen“, *Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft*, Band 116, Heft 1, Wiesbaden, 1966, pp. 160–170.
- [b] „Vremenno-vidovoj ottěnok odnoj glagoľnoj konstrukcii sovremennogo literaturnogo tibetsko-go“, *Materialy po istorii i filologii Central'noj Azii*, Heft Nr. 4, Ulan-Ude, S. 54–57.

1967

- [a] „The Law of Phonetic Change in Initial Clusters in Common Sino-Tibetan“, *Monumenta Serica*, Vol. XXVI, 1967, pp. 6–34

1968

- [a] „**Khongs** and its Grammaticized Usage in Modern Literary Tibetan“, *Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft*, Band 118, Heft 2, Wiesbaden, 1968, pp. 367–372

1969

- [a] „On the Use of Plural Markers in Modern Tibetan“, *Central Asiatic Journal*, Vol. XII, No.4, Wiesbaden, 1969, pp. 309–321.
- [b] „The Chinese Tax Term *ch'ai-fa* – a Tibetan Loan-Word?“, *Monumenta Serica*, Vol. XXVIII, 1969, pp. 215–229

1970

- [a] „*Das Gemein-Sino-Tibetische*“, Wiesbaden: Steiner Verlag (*Abhandlungen fuer die Kunde des Morgenlandes*, Band XXXIX), 1970, pp. i-vii, 1–91

1971

- [a] „K funkcional'nomu opredeleniju osnovnyh častic v tibetskom jazyke“, *TIBETICA, Materialy tibetologičeskogo seminara, Sibirskij otdel AN SSSR, Burjatskij filial*, Ulan-Ude, 1971, Vypusk Nr. 1, S. 71–85.
- [b] „The Use of *rkjen* and *stabs* in Modern Written Tibetan“, *Mitteilungen des Instituts fur Oriental-forschung*, Bd. XVII, Heft 1, 1971, 130–139.
- [c] „Čes, žes, šes v sovremennom tibetskom jazyke“, *TIBETICA, Materialy tibetologičeskogo seminara, Sibirskij otdel AN SSSR, Burjatskij filial*, Ulan-Ude, 1971, Vypusk Nr. 1, S. 63–70.

1972

- [a] *Tibetan Newspaper Reader*; Part 1: *Preface, Tibetan texts transliterated and translated into English*, Leipzig: Verlag Enzyklopädie 1972, pp. i-xvi, 1–201.
- [b] *Tibetan Newspaper Reader*; Part 2: *Short Grammatical Notes*, Leipzig: Verlag Enzyklopädie 1972, pp. 202–356.
- [c] *Tibetan Newspaper Reader*; Part 3: *A Tibetan-English Dictionary*, Leipzig: Verlag Enzyklopädie 1972, pp. 357–1114.
- [d] *Tibetan Newspaper Reader*; Part 4: *Tibetan Written Texts in the dBu-čan Script*, Leipzig: Verlag Enzyklopädie 1972, pp. 1–75.

1974

- [a] Vorwort, Redigierung und Korrektur der Publikation *INTRODUCTION TO SINO-TIBETAN* by Robert Shafer, Part 5, Wiesbaden: Harrassowitz, 1974, pp. i-xvi, 409–525.
- [b] „Ob upotrebleniji častic *-pa*, *-ba* v sovremennom tibetskom jazyke“, *TIBETICA, Materialy tibetologičeskogo seminara, Sibirskij otdel AN SSSR, Burjatskij filial*, Ulan-Ude (rok vydání ne-veden).

2008

- [a] „The Yeniseian languages of the 18th Century and Ket and Sino-Tibetan Word Comparisons“, *Central Asiatic Journal*, 52/2, 2008, 161–305.

Recenze

R1973

- [a] „Kratkij tibetsko-ruskij slovar“ (Kurzgefasstes tibetisch-russisches Wörterbuch) von B.V. Semičov, Ju.M.Parfionovič, B.D. Dandaron, Moskau, 1963, S. 1–581, veröffentlicht in *Materialy po istoriji i filologiji Central'noj Aziji*, vypusk 2, Trudy Trudy Burjatskogo kompleksnogo naučno-issledovatel'skogo instituta, Sibirskij otdel' AN SSSR, Tetrad' Nr. 16, Ulan-Ude, 1965, S. 234–255.

R1968

- [a] „Grundlagen der Phonetik des Lhasa-Dialektes“, von Eberh. Richter, Berlin, 1964, pp. i-vii, 1–269+1 S., veröffentlicht in *Orientalische Literaturzeitung*, 63, Jahrgang 1968, Nr. 7/8, S. 407–409.
- [b] „Tibeto-Mongolica“ – The Tibetan Loan-Words of Monguor and the Development of the Archaic Tibetan Dialects“ by Róna-Tas, A.Mouton and Co., The Hague, 1966, pp. 1–232, veröffentlicht in *Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft*, Band 118, Heft 2, Wiesbaden, 1968, S. 221–222.
- [c] „Kitajskaja klassika v tangutskom perevode (Luñ Juj, Men-Czy, Sjao Czin)“ ot V.S. Kolokolova, E.I.Kyčanova, Moskva, 1966, S. 1–148, 1–211, veröffentlicht in *Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft*, Band 118, Heft 2, 1968, 223–224.
- [d] „Bibliography of Sino-Tibetan Languages“, by R. Shafer, Otto Harrassowitz Verlag, Wiesbaden, 1957, S. i-xi, 1–211, veröffentlicht in *Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft*, Band 118, Wiesbaden, 1968, S. 222–223.

R1969

- [a] „The Khmer Language“ by Y.A.Gornoniev, Moscow, 1966, pp. 1–136, transl. from Russian by V.Korotky, veröffentlicht in *Journal of Asian Society*, Vol. 89, No. 1, Jan.-March, 1969, S. 273–275
- [b] „Ob osnovach transkripciji i transliteracii dlja tibetskogo jazyka“, B.-D. Badarajev, Sibirskij otdel AN SSSR, Ulan-Ude, 1967, S. 1–193, veröffentlicht in *Voprosy jazykoznanija* Nr. 5, Moskva 1969, S. 131–133

R1970

- [a] „Tibetisch-deutsches Wörterbuch“ von Eberh. Richter, VEB Verlag ENZYKLOPAEDIE, Leipzig, 1966, S. 1–444, veröffentlicht in *Orientalische Literaturzeitung*, No. 65, Jahrgang 1970, Nr. 11/12, S. 591–593
- [b] „Introduction to Sino-Tibetan“ by Robert Shafer, Part 1,2, Wiesbaden, 1966–1967, p. i-vii, 1–120, 121–216, veröffentlicht in *Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft*, Band 120, Heft 2, 1970, S. 412–413.
- [c] „Introduction to Sino-Tibetan“, by Robert Shafer, Part 3, Wiesbaden, 1968, S. 217–312, veröffentlicht in *Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft*, Band 120, Heft 2, 1970, 413–414.
- [d] „Introduction to Cambodian“ by Judith M. Jacob, Oxford University Press, London, 1968, S. i-xii, 1–341, veröffentlicht in *Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft*, Band 120, Heft 2, 1970, S. 415–416.
- [e] „More pis'men – faksimile tangutkich ksilografov“, perevod K.B. Kepping, V.S.Kolokolov, E.I.Kyčanov, A.P. Tërent'jev-Katanskij, Moskau, 1969, Vol 1–2, veröffentlicht in *Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft*, Band 120, Heft 2, 1970, 416–417.
- [f] „Tibetan-English Dictionary“ with Supplement by Stuart H. Buck, The Catholic University of America Press, Washington, D.C., 1969, S. i-xvii, 1–833, veröffentlicht in *Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft*, Band 123, Heft 1, 1973, 191–192.
- [g] „Introduction to Sino-Tibetan“ by Robert Shafer, Part 4, Otto Harrassowitz Verlag, Wiesbaden,

1970, S. 313–408, veröffentlicht in *Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft*, Band 123, Heft 1, 1973, 189–190.

R1973

[a] „Tibetskij pis'mennyj jazyk“, Ju. Parfionovič, Moskva: Nauka, 1970, S. 1–182, veröffentlicht in *Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft*, Band 123, Heft 1, 1973, 190–191.

R1974

[a] „Lehrbuch der klassischen tibetischen Schriftsprache mit Lesestuecken und Glossar“ von Michael Hahn, 2. Auflage, Hamburg, 1972, S. 1–11, 1–360, veröffentlicht in *Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft*, Band 124, Heft 1, 1974, 207–208.

[b] „Sino-Tibetan: A Conspectus“ by Paul K. Benedict, Cambridge, 1972, Cambridge University Press, 1–11, 1–230, veröffentlicht in *Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft*, Band 124, Heft 1, 1974, 205–206.

R1975

[a] „Structure of the Syllable in Cantonese“ by Diana L.Kao, Mouton, 1971, The Hague-Paris, S. 1–189, veröffentlicht in *Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft*, Band 125, Heft 1, 1975, 234.

[b] „Les Adverbes en Chinois Moderne“ by Viviane Alleton, Mouton, Le Haye-Paris, 1972, pp. 1–249, veröffentlicht in *Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft*, Band 125, Heft 1, 1975, 232–233.

[c] „Tibetan Civilization“ by R.-A. Stein, Faber and Faber, London, 1962, S. 1–334, veröffentlicht in *Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft*, Band 125, Heft 1, 1975, 225–226.

[d] „Märchen aus Vietnam“ by Otto Karrow, Eugen-Diederichs Verlag, Düsseldorf-Koeln, 1972, S. 1–278, veröffentlicht in *Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft*, Band 125, Heft 1, 1975, 230–231.

[e] „Vietnamesisch-deutsches Woerterbuch“ by Otto Karow, Otto Harrassowitz Verlag, Wiesbaden, 1972, S. i-xv, 1–1086, veröffentlicht in *Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft*, Band 125, Heft 1, 1975, 229–230.

[f] „The Prague Collection of Tibetan Prints from Derge“ by Josef Kolmaš, Vol.: pp. 1–517, Vol.: S. 1–681, Prague: Academia, 1971, veröffentlicht in *Asian and African Studies* (Bratislava), Vol. XI, 1975, 265–267.

[g] „The Loloish Tonal Split Revisited“ by James A. Matisoff, Research Monograph No 7, Center for South and South East Asia Studies, University of California, Berkeley, 1972, veröffentlicht in *Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft*, Band 125, Heft 1, 1975, 227–228.

R1977

[a] „The Grammar of Lahu“ by James A. Matisoff, University of California Publications, Linguistics 75, Berkeley, 1973, S. i-ii, 1–673, veröffentlicht in *Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft*, Band 127, Heft 2, 1977, 441–442.

[b] „Miao and Yao Linguistic Studies“, Selected Articles in Chinese translated by Chang Yu“-Hung and Chu Kwo-Ray, edited by Herbert C. Purnell, Linguistic Series VII, Data paper: No. 88, Cornell Univ., Ithaca, New York, Nov. 1972, S. i-xiv, 1–282, veröffentlicht in *Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft*, Band 127, Heft 2, 1977, 442–444.

[c] „White Meo-English Dictionary“ by Ernest E. Heimbach, Linguistic Series IV, Data paper: No. 75, Cornell Univ., Ithaca, New York, 1969, S. i-xxv, 1–497, veröffentlicht in *Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft*, Band 127, Heft 2, 1977, 444–445.

[d] „Cambodian System of Writing and Beginning Reader“ by Franklin E. Huffman, Yale Linguistic Series, Yale University Press, New Haven, 1970, S. i-xii, 1–365, veröffentlicht in *Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft*, Band 127, Heft 2, 1977, 445–446.

[e] „Intermediate Cambodian Reader“ by Franklin E. Huffman, Yale Linguistic Series, Yale University Press, New Haven, 1972, S. i-viii, 1–502, veröffentlicht in *Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft*, Band 127, Heft 2, 1977, 446.

R1978

[a] „Modern Spoken Cambodian“ by Franklin E. Huffman, Yale Linguistic Series, Yale University Press, New Haven, 1970, S. i-xiv, 1–451, veröffentlicht in *Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft*, Band 128, Heft 1, 1978, 189.

[b] „Lao-English Dictionary“ by Allen D. Kern, Vol. 1: i-xxiv, 1–616 pp, Vol. 2: Seiten 617–1223, Consortium Press, The Catholic University of America Press, Washington, D.C., 1972, veröffentlicht in *Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft*, Band 128, Heft 1, 1978, 190–191.

Poděkování

Tato studie vznikla pod záštitou *Střediska pro interdisciplinární výzkum starých jazyků a starších fází jazyků moderních* (MSM 0021622435) na Masarykově univerzitě v Brně a díky grantům GAAV č. IAA901640805 a MUNI/21/BLA/2011.

Václav Blažek
blazek@phil.muni.cz

Jaroslav Popela (9. I. 1923 – 9. III. 2011)

9. března letošního roku odešel další představitel generace, která žila ve světě, kde smysl vědecké práce by ještě zřejmý, – jazykovědec Jaroslav Popela.

V českém prostředí se nezdá stává, že lidé, na které by se nemělo zapomínat, jsou zapomínáni. Tak to bylo i s Jaroslavem Popelou, který se ani nedostal do domnělých dějin české lingvistiky (srov. *Kdo je kdo v dějinách české lingvistiky*, ed. J. Černý a J. Holeš, Praha 2008). Není tomu nakonec příliš divu, uvážíme-li, že Popela žil svůj obecnějazykovědný život v rusistickém inkognitu, byv tichým pracovníkem na poli jazykovědy. Narozen 9. ledna 1923 v Olomouci, studoval v Praze a v Olomouci, zejména u Pavla Trosta (svého váženého učitele, jak mi napsal v jednom dopise) a u Vladimíra Skaličky. U Skaličky také v roce 1950 napsal doktorskou disertaci, v níž velmi podnětně domýšlí pražskou typologii (srov. B. Vykypěl, *Jaroslav Popelas Beitrag zur Prager Sprachtypologie*, Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity A 55, 2007, s. 27–35). Zaměstnán byl nejdříve v semináři obecné a srovnávací jazykovědy Filozofické fakulty Palackého univerzity, pak od roku 1954 na Vysoké škole ruského jazyka a literatury v Praze a nakonec od roku 1960 až do svého penzionování v roce 1988 na rusistice Filozofické fakulty Karlovy univerzity. V roce 1966 se habilitoval z obecné jazykovědy se zřetelem k slovanským jazykům.

Popela snad nevytvořil teorii, která by otřásla lingvistickým světem v samých základech. Přesto jsou nejméně jeho texty velmi inspirativní (srov. Popelovu bibliografii in *Libellus memorabilis Jaroslao Popelae, linguistae diligentis, octo et octogenario ab amicis oblatus*, ed. V. Boček, B. Vykypěl, Brno 2011, s. 39–43). Tak se například vyplatí přečíst si jeho příspěvky k problému slovních druhů, kde mezi jiným ukazuje typologickou determinovanost slovních druhů, na niž se obvykle zapomíná (srov. J. Popela, *K slovním druhům v češtině*, *Slavica Pragensia* 4, 1962, s. 129–137, *týž*, *K podstatě slovních druhů*, *Slovo a slovesnost* 30, 1969, s. 230–241), nebo jest doporučit jeho končízní text o vztahu myšlení a jazyka, mimochodem napsaný pozoruhodně nezávisle na době (srov. J. Popela, *K otázce vlivu jazyka na myšlení*, in: *O marxistickou jazykovědu v ČSSR*, ed. J. Horecký, Bratislava 1974, s. 166–169). Bez pochyby nejdůležitější Popelův příspěvek lingvistice ovšem představují